

TOLGA KOMMUNE

Sentraladministrasjonen

Dato: 11.11.2021

<i>Vår ref.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Saksbehandler</i>	<i>Deres ref.</i>
21/1026-8	6064/21	F08	Kari Sundmoen Jordet 62 49 65 09	

MELDING OM POLITISK VEDTAK - FORSKRIFT FOR TILSKUDD TIL FRIVILLIGSENTRALER - HØRING 12.11.21

Henvising til saksnr. 21/3571.

Fra møtet i Formannskapet den 11.11.2021, saksnr 75/21.

Det underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Tolga kommune gir sin tilslutning til **modell 1** i høring til ny **forskrift for tilskudd til frivilligsentraler**

Med hilsen

Live Mestvedthagen Ryen
Konsulent

Møtesekretær for utvalget

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Kopi:

Vedlegg: Samlet saksfremlegg

SÆRUTSKRIFT - FORSKRIFT FOR TILSKUDD TIL FRIVILLIGSENTRALER - HØRING

Arkivsak: 21/1026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
75/21	Formannskapet	11.11.2021

Utskrift sendes til:
Høringsinstansen
Tolga Frivilligsentral
Råd for personer med nedsatt funksjonsevne

Vedlegg:
HØRING - FORSKRIFT FOR TILSKUDD TIL FRIVILLIGSENTRALER,
Kulturdepartementet
12.08.2021, *Oppdatert 20.08.2021*
Hørings svar Norges Frivilligsentraler

Andre dokumenter i saken:

20.08.2021 OBS - RETTELSE AV FORMULERING I HØRINGSNOTAT. 21/3571
HØRING - FORSKRIFT FOR TILSKUDD TIL FRIVILLIGSENTRALER.
11.08.2021 21/3571 HØRING - FORSKRIFT FOR TILSKUDD TIL
FRIVILLIGSENTRALER

Saksopplysninger:

Det er lagt ut for høring Ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler fra Kulturdepartementet(KUD) med høringsfrist 12.11.21.

I tråd med regjeringens frivillighetspolitiske målsetninger skal den nye ordningen for tilskudd til frivilligsentraler være enkel, effektiv og gi rom for lokale prioriteringer. I den nye forskriften beholder kommunen mye av ansvaret for forvaltning av tilskuddet til frivilligsentraler, men i tråd med Stortingets vedtak nr. 724 17.juni 2020 øremerkes tilskuddet til frivilligsentraler. Frivilligsentralene oppstod som et prøveprosjekt i 1991 og er siden blitt utvidet til 481 frivilligsentraler i 313 kommuner. 43 kommuner har ikke frivilligsentral. Om lag halvparten av frivilligsentralene er kommunalt eid. Den andre halvparten er drevet av lag og foreninger, stiftelser eller andre organisasjonsformer, der kommunen er i større eller mindre grad involvert. Budsjettrammen for ordningen har økt vesentlig de seneste årene, fra ca 114 millioner kroner i 2013 til omtrent 207 millioner kroner i 2021. Frivilligsentralene er lokale møteplasser som knytter enkeltmennesker og organisasjoner sammen for å skape et godt frivillig miljø, gode aktivitetstilbud og et godt samarbeid med lokal offentlighet. Ifølge tall fra Norges Frivilligsentraler organiserer frivilligsentralene over 55 000 frivillige som til sammen yter mer enn 2 200 årsverk med frivillighet. Frem til 2017 ble tilskuddet til frivilligsentraler fordelt over Kulturdepartementets budsjett. Tilskuddet ble beregnet ut fra stillingsprosenten til daglig leder ved frivilligsentralen.

I 2016 vedtok Stortinget at ansvaret for tilskudd til frivilligsentraler skulle overføres til kommunene, som en del av oppgaveoverføringen i kommunereformen. Målsetningen var å gi kommunene flere virkemidler og økt ansvar i frivillighetspolitikken. Tilskuddet ble overført fra Kulturdepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og i en overgangsperiode på fire år ble tilskuddet fordelt i rammetilskuddet til kommunene med særskilt fordeling til frivilligsentraler. Ut over at tilskuddet skulle gå til frivilligsentraler var det ingen krav til bruken av midlene i denne perioden. Fra 2021 skulle tilskuddet inngå i innbyggertilskuddet. KS støttet at tilskuddet skulle kanaliseres og forvaltes av kommunesektoren, men var motstandere av at tilskuddet skulle fordeles etter innbyggertallet alene fordi mindre kommuner ville få betydelig mindre tilskudd. Norges frivilligsentraler ønsket at tilskuddet fortsatt skulle fordeles som en fast sum per frivilligsentral. 17.juni 2020 fattet Stortinget vedtak nr. 724: *"Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentraler overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner."* Med dette vedtaket gikk Stortinget bort fra planen om at tilskuddet skulle innlemmes i innbyggertilskuddet. I 2021 blir tilskuddet fordelt etter samme nøkkel som i overgangsordningen og øremerket frivilligsentraler. Fra 2022 skal midlene fordeles etter den nye ordningen.

I Meld. St. 10 (2018–2019) *Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig* (heretter omtalt som frivillighetsmeldingen) slår regjeringen fast at frivillighetens selvstendighet er et grunnleggende prinsipp i frivillighetspolitikken. Staten skal ikke styre frivilligheten, men legge til rette for aktivitet. For å få til det, har regjeringen satt fire mål for den statlige frivillighetspolitikken:

1. Bred deltakelse

Frivillig innsats er en kilde til fellesskap, demokratiutøvelse og kompetanse. Regjeringen vil at denne kilden skal være tilgjengelig for alle, uansett kjønn, etnisitet, inntekt, funksjonsnivå eller interessefelt.

2. En sterk og uavhengig sektor Regjeringen vil legge til rette for en sterk og uavhengig sektor som vokser nedenfra. Det innebærer blant annet å styrke de brede støtteordningene og ha klare og tydelige kriterier for tilskudd.

3. Forenklingsreform

Det skal være enkelt for frivilligheten å søke, ta imot og rapportere på offentlig støtte.

4. En samordnet frivillighetspolitikk Et godt samspill med offentlige myndigheter skal bygge opp under frivillig aktivitet.

Innretningen av tilskuddsordningen for frivilligsentraler skal bygge opp under disse målene.

Formål med ordningen

Målsetningen med den nye forskriften for tilskudd til frivilligsentraler er å skape gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligsentraler slik at de kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. Frivilligsentralene har historisk oppfylt flere roller. Kulturdepartementet ønsker i forskriften å tydeliggjøre målsetningen med tilskuddet til frivilligsentraler, samtidig som vi gir økt lokalt handlingsrom og mer ansvar til kommunene for hvordan målene skal nås.

Rollen som bindeledd mellom kommune og frivillig sektor er tydeliggjort i denne forskriften. Det innebærer at frivilligsentralen må samarbeide både med kommunen og med lokale lag og foreninger. Frivilligsentralen bør ikke kun rekruttere frivillige til egne aktiviteter, men også være en tilrettelegger for frivillig aktivitet i kommunen. Kulturdepartementet mener at denne

rollen er viktig for å stimulere til frivillig aktivitet, fordi den kan bidra til økt aktivitet også i det lokale organisasjonslivet.

Styrke frivilligsentralen som selvstendig enhet

Frivilligsentraler skiller seg fra kommunal virksomhet og annen aktivitet i frivillige organisasjoners regi på flere måter. De skal være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor og står selv ofte i en slags mellomposisjon. De skal være et supplement til offentlige tjenester, men ikke brukes for å utføre lovpålagte tjenester. De skal stimulere til frivillig aktivitet, men ikke være i konkurranse med annen frivillig aktivitet i kommunen. Ulik bosetting, ulik demografi og ulike lag og foreninger skaper ulike utfordringer som frivilligsentraler kan være med på å løse.

For å sikre at frivilligsentralene møter lokale behov og lykkes som bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor bør de være en sentral del av kommunens helhetlige frivillighetspolitikk. I tråd med Stortingets vedtak 724 17.juni 2020 skal tilskudd til frivilligsentraler ligge på Kulturdepartementets budsjett. Kulturdepartementet ønsker likevel at kommunene får et stort ansvar i tilskuddsordningen. Kulturdepartementet foreslår derfor å beholde kommunen som søker på vegne av alle sentraler i kommunen, slik det har vært i overgangsordningen fra 2017-2021, men øremerke midlene til frivilligsentraler. En slik løsning vil bidra til å sikre frivilligsentralene som et effektivt virkemiddel i kommunens frivillighetspolitikk samtidig som tilskuddet i sin helhet skal benyttes til frivilligsentraler. Selv om kommunen er søker er det avgjørende at frivillig sektor involveres når det gjelder opprettelse, nedleggelse og drift av frivilligsentraler. Et nært samarbeid med lokal frivillighet er viktig for å oppnå formålet med ordningen. Med kommunen som søker blir det også mindre byråkrati for frivilligsentralene, som kun må forholde seg til kommunen for både det statlige og det eventuelle kommunale tilskuddet. Dette er i tråd med forenklingsreformen for frivillig sektor. Kulturdepartementet foreslår å videreføre kravet om 40 prosent lokal finansiering, slik det var i ordningen før 2017.

Kulturdepartementet har utredet og vurdert flere modeller for tildeling av tilskuddet. Dette oppsummeres i fire modeller:

Modell 1

Fordeling etter samme prinsipp som før 2017 – et fast beløp per frivilligsentral. Denne ordningen er enkel, ubyråkratisk og godt kjent. En slik fordeling sikrer at alle eksisterende frivilligsentraler fortsatt kan regne med tilskudd til videre drift. Samtidig vil det fortsatt være store forskjeller mellom kommuner. Denne modellen er innrettet slik at tilskudd til nye frivilligsentraler enten må resultere i lavere tilskudd til alle, eller at rammen må økes tilsvarende. En slik mekanisme kan føre til press på ordningen.

Modell 2

Fordele tilskuddet til kommuner etter innbyggertall, men øremerke tilskuddet til frivilligsentraler. Denne ordningen er også enkel og ubyråkratisk, men en del kommuner vil få et tilskudd som ligger langt lavere enn tidligere tilskudd for én frivilligsentral. En slik fordeling krever at kommunen eller andre stiller med en betydelig større egenandel for å finansiere en frivilligsentral. En slik fordeling vil være i strid med intensjonen i Stortingets vedtak.

Modell 3

Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal, sammen med lokal finansiering, dekke utgifter til én sentral, og være på samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt på alle landets eksisterende frivilligsentraler. En slik fordeling sikrer drift ved eksisterende frivilligsentraler, men kan

oppleves urettferdig for de kommunene som i dag har relativt lavere dekning av frivilligsentraler i sin kommune. Likt modell 1 vil opprettelse av nye frivilligsentraler føre til press på ordningen.

Modell 4

Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal dekke utgifter til én sentral, sammen med lokal finansiering, og være på omtrent samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt etter innbyggerantall, men tilskuddet øremerkes frivilligsentralen(e). En slik fordeling gir en mer lik fordeling av tilskudd per innbygger, men sikrer fremdeles et tilbud om frivilligsentral i alle kommuner.

Kulturdepartementet vurderer modell 1 eller modell 4 som mest hensiktsmessig. Modell 1 er svært lik dagens fordeling, mens modell 4 innebærer større endringer. Kulturdepartementet ønsker innspill fra høringsinstansene på hvilken modell som de mener er best egnet til å oppnå formålet i tilskuddsordningen.

Tolga frivilligsentral:

Tolga kommune har en frivilligsentral som i dag finansieres gjennom statlig tilskudd som for 2021 utgjør 440 000,- per sentral med 100% stilling og i tillegg bidrar Tolga kommunen med et tilskudd på 150 000,-

Kravet foreslått fra Kulturdepartementet med lokal finansiering tilsvarende minst 40 % av frivilligsentralens totale driftsbudsjett, betyr at kommunens andel må økes med omtrent 30 000,- om den statlige finansieringen er lik i 2022.

Tolga Frivilligsentral har en leder ansatt i 100% stilling. Styret består av

Styreleder : Aina Bakken Nestleder : Petra Sæther

Styremedlemmer : Tormod Haugen, Kristina Jenssen, Richard Mukoyo og Oddvar Erlie

Politisk valgt : Knut Sagbakken

Varamedlemmer : Solveig Vingelen og Kari Lise Berg.

Tolga frivilligsentral har i styremøte i høst behandlet høringen og besluttet at de går for **modell 1** og De begrunner valg av modell 1 med at det er den eneste modellen som gir tilnærmet det tilskuddet kommunene har fra før og det er samme modell som de øvrige lederne i Østerdalsgruppa har gått for.

Norges Frivilligsentraler svarer opp høringen med at de ønsker å gå for **modell 1**, men med en justering som sikrer større fleksibilitet i organiseringen(se vedlegg til saken)

Saksvurdering:

Vurdering av modellene 1 og 4

Kulturdepartementet sier i høringen at de vurderer modell 1 eller modell 4 som mest hensiktsmessig. Modell 1 er svært lik dagens fordeling, mens modell 4 innebærer større endringer. Kulturdepartementet ønsker innspill fra høringsinstansene på hvilken modell som de mener er best egnet til å oppnå formålet i tilskuddsordningen

Modell 1

Modell 1 vil i stor grad videreføre tilskuddet slik det har fungert tidligere. Hele rammen for ordningen fordeles mellom alle landets frivilligsentraler. Kommunen plikter å overføre

tilskuddet i sin helhet til den enkelte frivilligsentral. En slik fordeling er ubyråkratisk og vil gi forutsigbarhet til de eksisterende frivilligsentralene som i stor grad kan fortsette sin drift som før. Modellen vil være i tråd med Stortingets vedtak. Tidligere har det vært litt ulik sats per frivilligsentraler, avhengig av når frivilligsentralen ble opprettet. I modell 1 vil satsen per frivilligsentral bestemmes ut fra den totale rammen og antallet frivilligsentraler, med samme tilskudd til alle. Med dagens bevilgning gir det i overkant av 430 000 kr per frivilligsentral, i tillegg til 40 prosent lokal finansiering. Ved etablering av nye sentraler må enten satsen settes ned eller rammen for ordningen økes.

Det bør vurderes om det i modell 1 skal settes et tak for hvor mange frivilligsentraler en kommune kan få tilskudd til, basert på innbyggertall. I dag er det et skjevt tilbud av frivilligsentraler i befolkningen, der kommuner med flest frivilligsentraler per innbygger får et tilskudd som er 159 ganger så høyt per innbygger som i kommunene med færrest frivilligsentraler per innbygger.

Vurdering av modell 4

Modell 4 innebærer en større endring enn modell 1, men gir en likere fordeling og økt lokalt handlingsrom.

Forslaget legger opp til at tilskuddet beregnes delvis på bakgrunn av innbyggertall, og ikke antallet eksisterende frivilligsentraler. Alle kommuner sikres tilskudd til minst én frivilligsentral, mens resten fordeles etter innbyggerantallet. En slik fordeling gir en likere fordeling av tilskudd per innbygger.

Modell 4 innebærer også at det ikke er et krav om flere frivilligsentraler for å utløse mer tilskudd. Det gir et større handlingsrom i kommunale beslutningsprosesser til å prioritere bruken av midlene ut i fra lokale forutsetninger og behov. Dette er i tråd med intensjonen fra det opprinnelige forslaget om å overføre tilskuddet til kommunene.

Disse endringene gjør det mulig å bygge opp litt større enheter med et mer solid fagmiljø. En fordeling som legger opp til at det kun er økonomi til én ansatt per sentral er sårbart for utskiftninger og kan begrense muligheten til å jobbe bredt. En effektiv frivilligsentral kan noen steder kreve flere ressurser med ulik kompetanse. Selv om kommuner og andre oppfordres til å stille med lokal finansiering ut over kravet på 40 prosent, bør ikke tilskuddsordningen i seg selv være til hinder for en slik organisering. I modell 1 vil en kommune kun få mer tilskudd hvis den oppretter en ny frivilligsentral, ikke hvis den utvider tilbudet ved en eksisterende frivilligsentral. Modell 4 gir ikke lenger et insentiv til å ha mange selvstendige frivilligsentraler. Dette kan føre til at noen frivilligsentraler slås sammen og at det samlede antallet frivilligsentraler går ned. Kulturdepartementet mener at det ikke er et selvstendig mål å opprettholde *antallet* frivilligsentraler. Det vesentlige er å legge til rette for frivilligsentraler som kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. Noen steder kan disse målene best nås ved å ha større frivilligsentraler med flere ansatte og mer ressurser. Staten legger til grunn at kommunene er best i stand til å vurdere hvilke løsninger som egner seg på bakgrunn av kunnskap om og erfaring fra den lokale frivilligheten.

I modell 4 anbefaler Kulturdepartementet at minstesatsen settes noe lavere enn tilskuddet per frivilligsentral i dag, ettersom det i tillegg kommer et tilskudd per innbygger. Kulturdepartementet foreslår at minstesatsen settes slik at en kommune med 5000 innbyggere får det samme i statstilskudd i den nye ordningen som en kommune får for en frivilligsentral i 2021. I praksis betyr dette at den minste kommunen i ordningen med omkring 500 innbyggere vil få ca 360 000 kr i statstilskudd, som er ca 40 000 kr mindre enn minstesatsen i 2021. Endringene for hver kommune vil avhenge av hvorvidt kommunen har hatt flere eller færre frivilligsentraler per innbygger enn gjennomsnittet. Hovedvirkningen vil være en jevnere fordeling av tilskuddsmidlene mellom landets innbyggere.

Kommunedirektøren ser at begge modellene innebærer fordeler og ulemper for den situasjonen Tolga kommune er i, med en allerede etablert frivilligsentral og lave innbyggertall. Finansieringen synes å være sikret på best måte ved modell 1. Modell 4 åpner opp for et økt lokalt handlingsrom i kommunale beslutningsprosesser til å prioritere bruken av midlene ut i fra lokale forutsetninger og behov, noe kommunedirektøren anbefaler og imøteser. Det vurderes likevel samlet sett at å sikre robust statlig finansiering nå vil være det viktigste.

Innstilling:

Tolga kommune gir sin tilslutning til **modell 1** i høring til ny **forskrift for tilskudd til frivilligsentraler**

Formannskapet behandlet saken i møte 11.11.2021 :

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt

Vedtak i Formannskapet 11.11.2021:

Tolga kommune gir sin tilslutning til **modell 1** i høring til ny **forskrift for tilskudd til frivilligsentraler**